

**Socialministerens tale ved samråd i Folketingets Socialudvalg
tirsdag den 13. marts 2007 (Alm. del – Samrådsspørgsmålene G,
H og I).**

Det talte ord gælder.

Samrådsspørgsmål G:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke parametre der skal indgå i den undersøgelse, som skal laves på stofmisbrugsområdet vedrørende den manglende overholdelse af behandlingsgarantien.”

Samrådsspørgsmål H:

”Hvilke initiativer vil ministeren tage, mens den varslede undersøgelse foretages, for at sikre, at kommunerne fortolker loven om behandlingsgaranti for stofmisbrug i henhold til lovens intentioner. Vil ministeren i den forbindelse bekræfte, at der i henhold til loven skal tilbydes et reelt socialt behandlingstilbud, og at det eksempelvis ikke er i overensstemmelse med lovens intentioner, at kommunerne nøjes med at tilbyde medicin og nogle samtaler, kræver rene urinprøver inden behandling tilbydes, eller fratager brugernes deres medicin som straf, såfremt de tager andre stoffer?”

Samrådsspørgsmål I:

”Ministeren bedes oplyse baggrunden for, at ministeren ikke tidligere har foretaget sig noget i forhold til de tidligere amter for at sikre, at behandlingsgarantien blev overholdt i henhold til lovens intentioner. Det skal ses i lyset af, at det igennem en længere periode har været alment kendt, at amterne havde problemer med overholde garantien, og at de ikke fortolkede garantien i overensstemmelse med intentionerne bag loven.”

Svar:

Indledningsvis skal jeg slå fast, at behandlingsgarantien for stofmisbrug stort set er overholdt. De meget lange ventetider, der var tidligere, er bragt markant ned, og flere stofmisbrugere er kommet i behandling.

Med hensyn til de undersøgelser, der spørges til, så kan jeg oplyse, at jeg har besluttet, at der skal iværksættes 2 undersøgelser. Det gjorde jeg også rede for på samrådet i november måned sidste år. For det første har jeg – som jeg redegjorde for, at jeg ville, på samrådet den 23. november 2006 – taget initiativ til en undersøgelse af et repræsentativt udsnit af sager om stofmisbrugsbehandling for at få et indblik i de visitationsprocesser, der går forud for de trufne valg af behandlingsformer. Jeg sagde på samrådet, at resultatet af en sådan undersøgelse vil kunne foreligge i løbet af april 2007.

Denne undersøgelse er igangsat i december 2006, og det er Center for Rusmiddelforskning, der forestår undersøgelsen.

Formålet med undersøgelsen er at gøre status over amternes og enkelte kommuners håndtering af behandlingsgarantien og de muligheder, stofmisbrugerne har for at modtage et behandlingstilbud med stoffrihed som mål. Denne status kan danne udgangspunkt for kommunernes praksis på området, og give dem mulighed for at gentage de styrker og undgå de mangler, der kan have været indbygget i tidligere praksis.

Center for Rusmiddelforskning har oplyst, at hovedspørgsmålene, der belyses i undersøgelsen, er følgende:

- 1) Hvordan varetages og overholdes behandlingsgarantien?
 - a. Hvordan defineres anmodningsdato/første kontakt?
 - b. Hvordan defineres behandling?
- 2) Hvilke tilbud gives der til klienterne?
 - a. Type/karakter.
 - b. Intensitet.
 - c. Hvad er kravene for at modtage et givent tilbud?
- 3) Hvordan er kvaliteten af den skriftlige dokumentation?
 - a. Overholdes notatpligten?
 - b. Foreligger der sociale handleplaner og behandlingsplaner?

Ofte registreres dette meget forskelligt, og i nogle tilfælde kan der måske endda være tale om en manglende registrering (manglende overholdelse af notatpligten).

Resultaterne fra undersøgelsen foreligger som sagt i april 2007.

Den 2. undersøgelse er en opfølgning på lovovervågningen af behandlingsgarantien for stofmisbrugsbehandling. I den redegørelse, som jeg sendte til Socialudvalget den 26. juni 2006, konkluderede jeg, at jeg ville tage initiativ til en kvalitativ evaluering af hele behandlingsindsatsen på stofmisbrugsområdet. Da kommunerne først har overtaget ansvaret på dette område den 1. januar 2007, tilkendegav jeg også, at en evaluering vil blive igangsat i sidste halvdel af 2007.

Det vil være oplagt at se på resultaterne af den 1. undersøgelse og på denne baggrund vurdere, hvad der skal indgå i den 2. undersøgelse. Der skal herudover også indgå synspunkter fra brugere og fra pårørende, fra forvaltningsniveauet og fra det politiske niveau. Da resultaterne af den 1. undersøgelse foreligger i slutningen af april måned 2007, vil det nærmere design for den 2. undersøgelse foreligge i løbet af maj måned 2007. Denne undersøgelse vil herefter skulle i EU-udbud og kunne starte i 2. halvdel af 2007 som planlagt.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke initiativer jeg vil tage og om kommunernes fortolkning af intentionerne af behandlingsgarantien, så har jeg redegjort for dette tidligere. Det gjorde jeg i redegørelsen om lovovervågning afgivet den 26. juni 2006 til Socialudvalget og i min samrådstale den 23. november 2006. Bestemmelsen i servicelovens § 101, stk. 1 og 2 om garanti for, at der iværksættes behandling inden for 14 dage fra stofmisbrugerens henvendelse med anmodning om at komme i behandling, er en ventetidsgaranti. Der er en garanti for, at der handles hurtigt fra kommunens side, og stofmisbrugeren har en ret til at få afklaret sin sag hurtigt.

Behandlingsgarantien giver derimod ikke garanti for en bestemt behandling. Det er ikke stofmisbrugeren selv, der vælger præcis hvilken form for behandling, der skal iværksættes. Det er fagfolkene,

der i samarbejde med stofmisbrugeren finder frem til, hvilke sociale tilbud, der er egnet netop i den konkrete sag.

Kommunernes overholdelse af behandlingsgarantien forstået som ovenfor som en ventetidsgaranti, følges via Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service, der har oprettet en database, hvortil kommunerne skal indberette overskridelser af fristen.

Jeg vil senere gøre rede for de konkrete skridt, jeg har taget, men lad mig allerede nu sige, at Styrelsens oversigt viser, at antallet af sager, hvor fristen overskrides, er faldet i løbet af sidste del af 2006. Antallet af overskridelser er yderst beskedent, nemlig 108 i perioden januar til november 2006 - 0 i december 2006 - og det skal ses i sammenhæng med, at der ifølge Sundhedsstyrelsens behandlingsregister er 13.316 personer i behandling. Det skal sammenlignes med, at der før garantien i 2000 var 9.438 i behandling.

Ifølge Styrelsens database var der for december måned 2006, som sagt, ingen overskridelser af fristen på grund af kapacitetsproblemer.

Med kommunalreformen har kommunerne den 1. januar 2007 fået myndighedsansvaret for stofmisbrugsbehandling. Ved at ansvaret nu er samlet ét sted styrkes grundlaget for at realisere formålet bag behandlingsgarantien.

Såfremt der er en konkret enkeltsag, hvor en stofmisbruger ikke får de tilbud, der er behov for, er der en række klagemuligheder, som vedkommende kan benytte sig af.

Er der tale om en generel kritik af, at en kommune ikke overholder lovgivningen, er der tale om en tilsynssag, og det kommunale tilsyn kan anvende de sanktionsmuligheder, som findes i lov om kommunernes styrelse over for kommunalbestyrelsen.

Jeg har ikke set nogen dokumentation for, at kommunerne ikke forstår intentionerne med behandlingsgarantien. Formålet med ændring af serviceloven var at indføre en pligt for myndigheden til at iværksætte behandling inden for 14 dage fra henvendelsen med anmodning om at

komme i behandling og at nedbringe de eksisterende ventetider og ventelister til social behandling for stofmisbrug. Et andet spørgsmål er indholdet af den behandling, der iværksættes. Det er jo netop det, der vil blive belyst i de to undersøgelser.

Med hensyn til det behandlingstilbud, som skal iværksættes, så er et par rådgivningssamtaler ikke at betragte som behandling. Dette fremgår af bemærkningerne til loven. Visitation til behandling bygger på en faglig vurdering, der kan munde ud i et socialt tilbud i form af ambulans behandling, dagbehandling eller døgnbehandling.

Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter serviceniveauet på det sociale område. Netop på dette her område, er der fra centralt hold udsendt en kvalitetsstandard, som skal understøtte den kommunale beslutning.

Som sagt følges udviklingen måned for måned, og der vil blive reageret, hvis der viser sig problemer i enkelte kommuner med at overholde behandlingsgarantien. Om der skal tages initiativer på grundlag af de 2 undersøgelser, der er og bliver sat i gang om visitationspraksis og indholdet i behandlingen, må afvente resultaterne af de to undersøgelser. Hvis undersøgelserne viser usikkerhed om, hvad indholdet skal være, vil jeg naturligvis følge op på det.

Visitation til den medicinske behandling sker i henhold til sundhedsloven og er ikke omfattet af den sociale behandlingsgaranti efter serviceloven.

Jeg er også blevet bedt om svar på baggrunden for, at jeg ikke tidligere har foretaget mig noget over for de tidligere amter. Til det vil jeg svare, at jeg synes, jeg efterhånden mange gange har redegjort for de initiativer, jeg har taget lige fra lovens vedtagelse for at sikre overholdelsen af fristen, men jeg vil så gentage det endnu en gang.

Loven om behandlingsgaranti trådte i kraft den 1. januar 2003. I forbindelse med vedtagelsen udsendte Socialministeriet den 13. december 2002 en orienteringsskrivelse til samtlige kommuner, amtskommuner m.fl. Efter lovens ikrafttræden indsamlede

Amtsrådsforeningen løbende oplysninger på området for at følge udviklingen i ventetid til og med 2004. For året 2005 foretog Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service en kvantitativ undersøgelse til brug for lovovervågningen, der dækkede perioden 2003-2005. Fra den 1. januar 2006 indsamledes informationer fra amterne, og fremover vil Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service indsamle oplysninger om overholdelse af fristen mv. via en database, som kommunerne indberetter til.

Som opfølgning på loven er der udsendt såvel en bekendtgørelse som en vejledning om kvalitetsstandard for social behandling for stofmisbrug. Alle amtsråd og delegationskommuner udarbejdede kvalitetsstandarder for den behandling, der blev tilbudt i amtet eller kommunen. De nye kommuner har fået frist til at udarbejde nye kvalitetsstandarder til den 1. juli 2007.

På baggrund af Styrelsens kvantitative undersøgelse besluttede jeg at skrive et brev til samtlige amtsråd med understregning af betydningen af, at fristen for iværksættelse af behandling overholdes. Dette brev af 26. juni 2006 blev fremsendt til Socialudvalget til orientering samtidig med min redegørelse om lovovervågningen. Samtidig skrev Socialministeriet til de 6 myndigheder, som Styrelsens undersøgelse viste, havde overskredet tidsfristen i en del tilfælde. Samtlige myndigheder har sendt redegørelser om grunden til overskridelserne.

Som opfølgning på samrådet modtog Socialministeriet redegørelser fra de 4 amter, der senest har haft problemer med at overholde behandlingsgarantien.

Det kan konstateres, at mine reaktioner på overskridelser af fristen i løbet af 2006 har ført til det resultat, at der i sidste halvdel af 2006 har der været få overskridelser af ventetiden. I november måned var der i alt 4 tilfælde, hvor der skete en overskridelse af fristen, og i december måned 2006 var tallet som nævnt 0.

Der er tale om et område, der er blevet fulgt meget nøje lige siden lovens vedtagelse, og der er blevet reageret ved overskridelser af

fristen, og det har hjulpet. Såfremt der opstår problemer senere, vil der ligeledes blive reageret over for kommunerne.